

BISERICA SI SCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei
Pe jumătate de an . . . 50 Lei

Apare odată în săptămână: Duminică.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 266.

Invățăminte din triumful ortodoxiei.

Anul 842 d. Hr. însemnează sfârșitul unei epoce dintre cele mai zbuciumate ale istoriei Bisericii creștine. Împărații bizantini, începând cu puternicul, dar incultul fanatic *Leon Isaurul* (717—741) și până la *Teofil* (829—842), cu puține excepții, au dus cea mai groaznică luptă de exterminare împotriva sfințelor icoane. S'au pus în mișcare toate mijloacele, de cari puteau dispune împărații: despotism, forță brută, corupție și favorizarea celor slabi de caracter dintre clerici. *Totuși adevărul dreptei credințe a biruit, întâi la sinodul al VII-lea ecumenic din anul 787 d. Hr. ținut la Niceia și apoi definitiv la cel particular din Constantinopol ținut la anul 842 d. Hr.* După ce s'a fixat învățătura ortodoxă despre cinstirea sfințelor icoane, în *Duminica întâia a postului mare* din anul 842 s'au reșezat cu mare solemnitate în toate Bisericile. De atunci începând *Duminica* aceasta se serbează ca *ziua biruinții dreptei credințe, ca Duminica ortodoxiei.*

Astăzi trecem indiferenți, chiar și noi preoții, peste această zi sfântă! Dar câte zbuciumări, suferințe, chinuri și mucenicii nu sunt legate de ea! Nouă, generațiunii de astăzi, ne cam place să ne mândrim cu lupta biruitoare împotriva dușmanilor Bisericii: atești, indiferenți, sectari etc. În acelaș timp nu încetăm a ne plânge de greutățile pe cari le întâmpinăm în această luptă. Dare este motivată această plângere? Dispun oare inamicii noștri de astăzi de arme mai puternice decât ale noastre? Deși comparația poate nu se potrivește în toate amănunțele, totuși putem afirmă că noi ne găsim astăzi în situație mai favorabilă decât cei din tabăra contrară. Căci în sec. VIII și IX întreg aparatul formidabil de stat bizantin a purtat războiul de exterminare împotriva sfințelor icoane, aceste admirabile instrumente

ale exteriorizării religiei creștine. Și ce a opus Biserica forței brute covârșitoare? Vre-o forță materială de aceeași putere? Nici de cum! Statornicia și credința neșovăelnică a unor creștini entuziaști, cum au fost patriarhii: *Gherman, Nichifor mărturisitorul, Metodie mărturisitorul* și renumiții învățați *Teodor Studitul* și *Ioan Damaschinul*, a dus steagul ortodoxiei la învingere.

Dacă am avea și noi numai o parte din râvna acelor fețe bisericesti, ne-am mândri nu cu infimele rezultate contra inamicilor de azi, ci tot sufletul românesc ar fi câștigat pentru Biserică și pentru mântuirea veșnică.

N. P.

„Vino după mine“.

„Vino după mine“ a fost cuvântul Domnului către Filip, „vină și vezi“ a fost îndemnul lui Filip către Natanail, „veniți și vedeți“ a fost chemarea lui Isus către cei doi ucenici, din rândul ucenicilor lui Ioan, cari urmau lui Isus.

Hristos și azi trăește și lucrează printre noi. El cheamă și-și adună și are apostoli. De nu ne-ar fi chemat, nu ne-am găsi în slujba Lui. Chemarea Lui ne-a scos din lume, din largă lume a oamenilor, pentru a ne face preoție aleasă, ca să-l urmăm și împreună cu El să trăim și să lucrăm.

Trăim în lume fără dreptul de a ne adânci rădăcinile în pământul ei. Hristos e vița noi mlădițele. Roadele noastre vor fi roade ale vieții celei adevărate, numai rămânând întru El. Întru El și cu El se cade să iubim lucrurile lumii, nu după pofta inimii noastre, ci după voia Lui; cu El împreună să ne bucurăm de ele, să luptăm dacă ni se cere să suferim pe cât trebuie și să biruim în urmă, dar numai întru Domnul.

Acesta este înțelesul chemării lui Hristos către noi. El cheamă pe tot sufletul de creștin să-l urmeze. Urmarea după El este întâi de toate o eroică hotărâre lăuntrică, o despersonalizare, o renunțare deplină la ființa ta, cu veleitățile ei, și o pășire hotărâtă spre

cea „una care trebuie”; un suflet iacit, prin puterea credinței, o privire luminată de nădejde și îndreptată spre Dumnezeu, o mare dragoste de oameni. Ce minunată pildă avem în Natanail. Cum sta sub smochin frământat de gânduri înalte și dumnezești. Măcar îl ispitesc îndoiala, dacă „din Nazaret poate fi ceva bun?” cu atât mai desăvârșit se devotează Domnului când lumina îi pătrunsă în suflet: „Ravi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu!”

Chemarea se îndreaptă spre toți, dar unii, cei anume aleși, trebuie să o plinească mai cu prisosință.

Chemarea noastră, a slugitorilor Lui, are și îngrădirile ei dinaforă, căci în societatea omenească, constituim și o tagmă aparte. Plecarea noastră după Hristos e condiționată și de anume prefaceri a mediului din nemijlocita noastră apropiere, de o regenerare a condițiilor noastre de viață personală și familiară, care trebuie să aibă o altă înfățișare decât viața celorlalți oameni. Pentru noi anume uși trebuie să fie permanent închise, în anume privințe trebuie să îngrădiri ridicate, peste cari nu putem da năvală. Sunt îngrădiri la petreceri, la distracții, la haină și la mâncare chiar, pe cari chemarea lui Hristos nu le impune în aceeași măsură altora. „Cel ce vrea să vină după mine să se lapede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie”. Înțelepciunea vieții este să o știi tu cârmui, și să nu te lași cârmuit de ea. Pentru aceasta se cere: putere de voință, exactitate, stăruință, devotament, rezistență, renunțare, stăpânire de sine, cu un cuvânt, înfrânare.

Dar împlinirea chemării noastre superioare este ușurată prin faptul, că misiunea noastră externă este împlinită armonie cu chemările interioare. Conștiința noastră religioasă nici odată nu e pusă în contradicție cu datorile misiunii noastre în lume, cum de atâtea ori poate fi cazul ori cărui slugbaș, în vremile acestea de descumpănire morală. Doririle sufletului nostru pentru binele de obște, aprinse de văpaia credinței, în ceasul de rugăciune, ca și la întoarcerea acasă dela cumincarea cu trupul și sângele Domnului, le putem afirma și în afară, și putem purcede la împlinirea lor, fără rezerva, că cineva s'ar putea poticni de fapta noastră, când alergăm să liniștim pe un turburat, să mângăiem pe un întristat, să îngrijim de un bolnav, să ajutăm unui nenorocit, să ducem lumină într-o casă învăluită de întunec, să turnăm untul de lemn al iertării peste ranele pricinuite de păcat.

Câți alții se sbat în câte o slujbă, care îi ține departe de Dumnezeu, de o viață spirituală mai înălțată, într-o ineletrică mecanică, determinată numai de preocupări materialiste. Își poartă cu greutate sarcina vieții, căci deși ar avea indemnul și dragostea, nu pot urma chemării la apostolatul Domnului și tângesc sub povara contradicției dintre conștiința lor și misiunile, pe cari trebuie să le împlinească.

Adevărat și nouă ni se cere curaj mult, tărie de voință și devotament deosebit, ca să trecem nepăsă-

tori pe lângă anume lucruri și bunuri ale acestei vieții, fără a le disprețui ori a renunța la ele cu durere, ci iubindu-le și lăsându-le cu seninătate la o parte, pentru a trece înainte spre Dumnezeu. Când cei din jurul nostru își întind cu ardoare mâinile după bunuri și lucruri ispitoare, și uneori numai cu mare greutate izbutesc să prindă ceva în palmă, vădind realitatea crudă, că cei lipsit de istețime rămâne cu mâna goală, ei ne imbie proba de foc și pentru noi: teama de a nu rămânea goli în viață. Și nu rămânem cu toate aceste. Cei ce alegă după bunătați vremelnice, fug de ei; cel ce vrea să culeagă cu orice preț îi scapă printre degete; celui ce le caută ca să-și lipească inima de ele, i se sustrag; iar celui ce trece pe lângă ele, fără a se opri, îi vin ele din urmă cu sânge, ca împreună cu el să ajungă de odată înaintea lui Dumnezeu.

Nu vom rămânea nici noi goli, mai ales nu de podoabele cele mai alese, curate și plăcute. Le vom afla la acela, căruia ne-am închinat inima și mintea și întreg sufletul nostru în slujba Lui. Cel ce caută să câștige dragostea oamenilor, încrederea și bucuria lor, al ce vrea să dobândească suflete pentru Hristos și mântuirea lor pentru Domnul, fără de veste se vor strânge drept comori neprețuite în mâna lui.

Mulți se ridică se plece după cuvântul de chemare, dar se opresc îndată, la ieșirea din curte, ori la capătul satului și cei mai mulți nu îndrăsnesc să se avânte în largul mării. Dar tu, slugitorul Lui, odată ce ai pornit după chemarea lui Hristos și ți-ai ales apostolatul în slujba Lui, nu mai poți privi cu îndoială înapoi, căci te faci nevrednic de El și de „cununa dreptății”.

Policarp.

Pentru „Unirea” dela Blaj.

— Răspuns la o provocare. —

„Unirea” blăjeană, în nr. său 6, se identifică într-o toată cu apucăturile domnilor Pușcaș dela Mocreș și mă scoate vinovat de anumite „manevre ciuhandiste”, pe cari le scrie în fruntea articolului. Dar domni dela „Unirea” se fac a nu ști nimic de cele publicate în „Biserica și Școala” nr. 4. Nu-i vorba, e în firea „Unirei” să închidă ochii când nu poate combate.

Și mai este în firea „Unirei”, ca și în a semitului, să inventeze puncte nouă de discuție, slabe, pe cari apoi să le combată. În chipul acesta îmi atribue mie, că eu — și nu Redacția, care scria în acelaș nr. din „B. și Șc.” — am refuzat publicarea unor părți din răspunsul d-lui Pușcaș iunior. Dar o apucătură așa de transparentă nici nu mai trebuie combătută.

„Unirea” însă avea trebuință de aceasta promisă. Căci, după ce mă dă gata pentru aceasta „ma-

nevră ciuhandistă", publică obiecțiunile — sărăcuțele de ele! — dlui V. Pușcașiu, suprimate de Redacția „Bis. și Școalei", pentruca să-mi pună în vedere „adevărurile" ce au scânteiat din condeiul dlui V. Pușcaș, și pe cari eu aş vrea să le *suprim*.

Cari sunt acela adevăruri? Le reproducem, pe scurt, pentru amuzarea cetitorilor.

În centrul celor trei filosofumene, pe cari le numerotează „Unirea" ca să nu le perd din vedere, stă ideia *Papismului*: că nainte de 1054 *Românii au fost aproape o mie de ani r.-catolici*; că ortodoxia noastră este „lege grecească" și nu românească, și că legea aceasta aduce moarte sufletească și națională; numai Papistășia internațională mântuește, suflete și neamuri, de perire.

Cunoaștem bine acest cântec, al tuturor neofitilor Romei, cari nu-l pomenesc de pe buzele lor de atâtea-ori pe Domnul Hristos, de câte ori pe Papa dela Roma.

E boala lor cea fără de leac.

De aceea, pentru a li veni în ajutor a se desmetici, va trebui, ca chestia Papismului s'o *ducem și noi, înaintea poporului* purtat de nas și în Țara-Românească cu vâlva Papii dela Roma. Și dacă o vom face, aceasta va însemna a răspunde la o provocare ce nu mai poate rămâne trecută cu vederea.

De pe acum chiar pot anticipa un lucru: Nimeni mai mult ca mine, doar, nu dorește dela Dumnezeu să revină vremurile, când pe Tronul episcopal al Romei stăteau *Papi sfinți, cu cari Biserica dreptcredincioasă a Răsăritului să poată a-și relua legăturile de pace și de dragoste* întru Domnul Hristos, și nu *Papi destrăbălași*, ca cei din evul mediu, dintre cari s'a întâmplat ca unul să fie găsit mort într'un pat de nelegiuire. Papismul mai are o etapă de desvoltare, aceea a *Papilor vărsători de riuri de sânge și a Papilor politici*, cu cari ne cred să mai aibă Domnul nimic, mai ales de când acela s'au îndumnezeit pe sine, dela sinodul Vatican (1870) încoaci.

Între Papii sfinți din veacurile bătrâne ale Creștinismului, pe cari îi cinstește și Biserica ortodoxă, și între Papii de mai apoi, este o depărtare ca dela ceriu până la pământ; ca dela adevărul istoric și până la iscodirile d-lui Pușcaș și ale „Unirei".

Dar fiindcă și „Unirea" ține de coarne capra scrisului d-lui Pușcaș și totuși jură că-i șuță și nu face nici o deosebire *între realitățile istorice deodinioară*, ce au trecut peste capetele noastre din vina întâmplărilor, și *între realitatea de azi și de mâne, pe care avem noi s'o îndrumăm*, — atrag atenția gazetei blăjene asupra acestei mari rătăcirii în care a căzut. *Poporul român, mulțimea dela sate*, care pururea a făcut mai multă și mai sănătoasă politică românească decât învățații teoreticieni ai Blajului și decât ucenicii mărunți de mai apoi ai Romei papilor, *scrie și acum pagini de istorie*, trecând peste capul atăroură desrădăcinați ai sufletului popular românesc.

Uite, de pildă la Mocrea s'a ținut, în 8—10 Febr., o anchetă tocmai pe urma denunțului celor doi Pușcași la episcopia g.-cat. din Oradea și de acolo la Ministeriile Cultelor și Comunicațiilor. D-nii Pușcași: tatăl și fiul, apoi soția și mamă a acelorași, cu câțiva aderenți personali, au semnat mai multe acuzații împotriva șefului gării Petrescu Petre dela Mocrea și a altor ceferiști, că-i mănca pe unieții de acolo. Și când colo, se dovedește, tocmai contrarul și că tovarășia unietă a lucrat chiar și cu iscălituri false, și ca să-și creleze aparență de a fi mai mulți jălbitori și martori, d-na preoteasă iscălea când cu numele de femeie măritată, când cu cel de *domnișoară!* Dar aceste ce „manevre" sunt, domnilor dela „Unirea"? Manevre papiste!

În rezultat: la anchetă, treaba unieților dela Mocrea, prinși cu mâța'n sac, a ieșit tocmai pe dos. Aceasta este *una* realitate.

Dar mai sunt și alte *realități*, izvorite din nefalsificatul simț de bună orientare al poporului. E cazul revenirii la ortodoxie a *Nădășenilor*, cari s'au desmetecit și ismul din ghiarele unui „contract" (eră numai o apucătură de terorizare!) cu episcopia g. c. din Oradea, de a rămâne în veci unieți, sub amenințare de gloabe grele. Și când poporul unieț din Nădăș și-a mutat din capelă tot ce au avut, la biserica ortodoxă, episcopia g. c. i-a dat în judecată, pentru furt, și a pierdut procesul, în mod definitiv.

Alta *realitate*: la *Moroda*, unde nu mai este picior de om, care să se țină de unit. Numai păr. Pușcaș mai ține acolo „administrarea", poate și retribuția dela minister, pentru — nici o slujbă, pe care nici n'are cui o face, ci vine la Moroda, cum se spune, câte la 4—5 săptămâni, trăgând din luleă.

La *Chereluș*, tot în județul Aradului, alta realitate: Vr'o 80 capi de familie s'au prezentat, zilele trecute, la preotul uniet ca să-i declare trecerea. Preotul a fugit din naintea lor, la Oradea, la episcopie, sau airea, numai ca să-i zădărnicească. *Dar nu-i va zădărnici*, deoarece hotărârea curată: creștinească și românească a poporului va trece peste toate unelțiile papistășești dela Oradea și dela Blaj.

Când poporul se desmeticește, bateți numai câmpii dogmelor și intereselor papale, Domnilor dela Blaj și airea, cum a făcut-o și păr. I. Turdean, preotul misionar g.-cat. dela Oradea, Dumineca trecută, la sfințirea clopoțelor uniete dela Mocrea, scoțând sabia cuvântului în interesul religiei papale.

Înainte numai, căci *atari* predici, cari nouă ortodocșilor nu ne pot strică, nu mai prind nici în poporul unit, sătul de ele, căci tot cu de acestea a fost hrănit: cu cuvinte de statornică laudă la adresa papistașilor și de neconțință hulire la adresa noastră, a Românilor ortodocși!

Dr. Gh. Ciuhandu.

Mișcare religioasă în Arad.

Pentru intensificarea vieții religioase-morale în orașul nostru Arad și suburbiile lui, P. S. Sa Episcopul nostru Dr. Grigorie Gh. Comșa a convocat la o consfătuire pe ziua de 17 I. c. orele 4 d. m. pe toți preoții din Arad. Au participat dela consistor părinții M. Păcățian, Dr. Gh. Ciuhandu, D. Muscan, Vas. Olariu, A. Pârvu, I. Cioară și S. Stana. Dela seminar: P. C. Sa protosingel Dr. I. Suci, Dr. T. Botiș, Dr. N. Popovici, C. Turic, Dr. S. Șiclovan, și Dr. N. Iorgovan. Din partea parohiei: Tr. Vățian, A. Popovici și F. Codreanu. Apoi: N. Mihulin, dir. liceului de fete; N. Blaga, profesor; N. Bâru, N. Ștefa și I. Hălmăgian.

P. S. Sa dl Episcop salută călduros preoții de pe teritoriul orașului Arad și face un apel călduros la cei prezenți, ca în vederea apropierei patimilor Mântuitorului, să facem o reconfortare sănătoasă sufletească, să ne înșirăm într-o muncă ordonată, al cărei scop și țel final să fie coborârea Domnului Cristos în mijlocul credincioșilor încredințați conducerii noastre sufletești.

În calitate de referent al acestei întruniri, vorbește pâr. Dr. Gh. Ciuhandu, care arată că în cadrul unui program bine definit să pot face în Arad și la periferiile acestui oraș lucruri cari să schimbe mentalitatea puțin creștinească a oamenilor din zilele noastre. Să luăm contact direct cu familiile românești, să studiem partea psihologică și sufletească oamenilor, ca cunoscându-i să combatem viciile, destrăbălările, sectele religioase și să ținem conștiințele cu privirile ațintite spre biserica noastră străbună. Se vor aranja conferințe, prelegeri publice, în cadrul unor programe, unde vor fi declamații, cântece religioase, poezii pentru intelectuali, industriași, muncitori și țărani.

Programul acestor conferințe îl publicăm în organul nostru de azi.

La propunerea pâr. N. Mihulin s'a decis să se ție în postul acesta exortații și meditații religioase cu studentele și studenții din Arad, și de alți membri ai clerului nostru, afară de catiheții acestor școale.

La toate obiectele discutate s'a încins o discuție edificatoare, la care participă mulți din cei prezenți. S'a sulevat ideea sănătoasă să se țină vecernia în toate Duminecele și sărbătorile de peste an, căci după masă în aceste zile creștinii sunt mai liberi.

Despre lucrul acesta care a fost practicat în viața pastorală și de redactorul acestei reviste, vom mai vorbi cu alt prilej.

Tot P. S. Sa părintele Episcop spune că în curând va chema la o consfătuire pe toate damele de legea românească ca să se organizeze „Societatea ortodoxă a femeilor române” filiala Arad. Tot P. S. Sa va convoca o consfătuire intimă a intelectualilor și fruntașilor din Arad, pentru a-se luă demersuri ca să se zidească în orașul nostru încă 3 biserici. Apoi s'a fixat programul predicilor ce se vor ține până la Paști în Catedrala din Arad, în modul următor:

1. În Dumineca I-a din post, va predică părintele Nicolae Bâru despre *Fățărnicie*.

2. În Dumineca II-a din post, va predică pâr. Alexa Popovici, despre „*Păcatul împotriva Duhului Sfânt*”.

3. În Dumineca III-a va predică pâr. Dr. T. Botiș, despre *Urmarea lui Cristos*.

4. În Dumineca IV-a va predică pâr. protosingel Dr. I. Suci, despre „*Duhurile rele*”.

5. Mercuri seara în săptămâna V-a la denii va predică pâr. Dr. Gh. Ciuhandu.

6. Vineri seara la denii în săptămâna V-a va predică părintele Nicolae Mihulin.

7. În Dumineca V-a va predică pâr. protosingel Policarp Morușca despre *Mărirea lumească*.

8. La Bunavestire va predică pâr. C. Turic, despre *Rolul femeiei*.

9. În Dumineca Floriilor va predică părintele Mihai Păcățian, despre „*Nestatornicia judecării omenesții*”.

10. În Vinerea patimilor după masă va predică pâr. Florea Codreanu.

Activitatea cercului religios Arad

Cercul religios Arad prezidat de P. O. prototiereu T. Vățian cu concursul profesorilor-preoți Dr. N. Popovici, C. Turicu și F. Codrean ajutați de cercul medical de sub prezidiul Dlui Dr. Cozma și Dnii profesori dela școalele secundare din loc, a întreprins o vie activitate religioasă-culturală în suburbiile orașului Arad. În casele naționale din *Pârneava* și *Șega* și în localele școalelor din *Micălaca-nouă*, *Moșofi* și *Mureșel* se țin cercuri religioase și conferințe după următorul program:

21. Febr. Dum. I. din post Cerc religios la *Micălaca-nouă*. Cuvântul de deschidere îl ține P. O. prototiereu M. Păcățian, iar conferința „*Fățărnicia ca boală socială*” prof. C. Turicu. Punctele de cor vor fi susținute de corul local subconducerea Dir. I. Barzu și corul studenților teologi condus de studentul F. Rațiu. Vor recita poeziile de cuprins religios studenții N. Cruciș și Timișan.

28. Febr. Dum. II. din post. Conferința „*Mărturisirea păcatelor*” de P. O. prototiereu Dr. Gh. Ciuhandu.

handu în casa națională din *Pârneava*. În aceeași zi în casa culturală din *Șega* va ține conferința „Cum să necreștem copiii prof. T. Mariș.

7. *Martie Dum. III.* În casa națională din *Pârneava* conferința: „Conștiința ortodoxă” de prof. N. Șoneriu, iar în casa culturală din *Șega* va vorbi Dr. N. Iorgovan „Despre pericolul alcoolizmului”.

14. *Martie Dum. IV.* Cerc religios în suburbiul Moșoți. Cuvânt de deschidere de prof. C. Turicu, conferințele „Despre taina cununiei” de păr. F. Codrean și „Știința și agricultura” de prof. N. Blaga cu concursul corului seminarial condus de stud. Barbulescu și recitări de studenții Glodeanu și Vasiliu.

21. *Martie Dum. V.* Conferința: „Știința și religia” de prof. N. Blaga la casa națională din *Pârneava* și „Matematica popularizată” de prof. I. Dimitriu la casa culturală din *Șega*.

25. *Martie Bunavestire.* Cerc religios în *Mureșel*. Cuvânt de deschidere de protoiereul tractual T. Văfian. Conferința „Despre neamul și legea românească” de prof. Dr. N. Popovici, dând concursul corului seminarial.

28. *Martie Florii.* Conferința „Literatura în popor” de prof. A. Constantinescu în *Pârneava* și „Contribuțiile științei pentru popularizare” de dir. lic. A. Crișan în *Șega*.

În cadrele cercurilor religioase se va ține și conferințe medicale susținute de Dnii Dri Cosma, Pleșa, Memete și Benea.

Cercul religios a ținut două festivaluri religioase-culturale în Duminicile lăsatului de carne și brânză în casele culturale din *Șega* și *Pârneava*, ținând conferințele „Moise și Șaguna” păr. F. Codrean și „Trei boale sufletești” prof. C. Turicu, iar „Despre tuberculoză” Drul Cosma și „Despre boalele lumești” Dr. Memete. Punctele de cor le-a executat corul seminarial. Au debutat cu cântări religioase studenții Cruclu și Țucra, cu muzică Măcinic și Șchiopu cu recitări Timișan și Glodean.

Un interesant studiu

referitor la averea bisericilor și școalelor noastre confesionale s'a publicat ca supliment la „Biserica și Școală” din Arad Nr. 6/1926 din peana savantului juriconsult al Consistorului diecezan din Arad, domnul avocat Dr. Cornel Iancu.

Studiul tratează o chestiune actuală și de mare însemnătate pentru biserica noastră acum când statul român voește cu orice preț să se facă stăpân pe edificiile școalelor noastre confesionale.

Autorul arată, în mod clar și documentat, cum averile bisericilor și școalelor noastre prvin din competența foștilor iobagi, primită cu ocaziunea segregării izlaurilor comune, în conformitate cu §-li 3 și 4 al

art. VI/1836. Arată mai departe cum cu ocaziunea introducerilor cărților funduare ca proprietari, în locul bisericilor — a adevăraților proprietari — pe instituțiile de ele create și susținute: Schule, Schulfond, Pfarrfond ș. a. — Arată cum guvernul maghiar — sub Apony mai ales — a încercat pe temeiul acestor introduceri greșite, să declare aceste averi, drept avere a statului. Cum însă „Curia maghiară” însăși în deciziunile sale cu numerii 3318/1911 și 2492/1910 a declarat: că formând proprietatea exclusivă a comunelor bisericesti, fără învoirea și aprobarea forurilor superioare bisericesti nu pot fi înstrăinate și luate dela biserică.

Autorul arată mai departe, cum guvernul nostru românesc încearcă să întrecă pe cel unguresc în râvna de-a spolia bisericile noastre de proprietățile lor amarnic câștigate. Cum îndeosebi dl ministru de justiție a interzis judecătorilor, ca foruri funduare de-a rectifica în cărțile funduare introducerile greșite și de a introduce pe biserică, ca adevărați proprietari, în cărțile funduare. Iar dl ministru al agriculturii și domeniilor, cum a dispus că pământurile în cartea funduară ca proprietate a școlilor confesionale introduse, să se exproprieze și să se dea în proprietatea învățătorilor de stat.

Tot în memorabilul studiu al dlui avocat Dr. Cornel Iancu, aflăm că Consistorul diecezan din Arad, n'a stat nepăsător față de pornirile guvernului român împotriva averii bisericilor noastre; ci în ședința sa plenară din 1 Octomvrie 1925, protestând mai întâi împotriva dispozițiilor nedrepte ministeriale — a decis ca toate organele bisericesti să-și țină de datorie sfântă a face totul ca averile imobiliare bisericesti, să se mențină în mâinile adevăraților lor proprietari și să se întreprindă pașii trebuincioși, pentru ca introducerile din cartea funduară greșite să se rectifice, introducându-se în cartea funduară bisericile ca adevărații proprietari.

Dl juriconsult Dr. Cornel Iancu nu se mărginește însă numai pe lângă expunerea stării corecte a lucrurilor, ci d-sa dă și toate îndrumările necesare; ba merge încă și mai departe expunând în articolul său și formularele pentru petițiile ce trebuie înaintate judecătorilor, ca foruri funduare, precum și pentru documentele ce sunt a să acvira și alătura la aceste petiții.

Studiul dlui juriconsult Dr. Iancu e după cum se vede — de-o deosebită importanță pentru bisericile și școalele noastre și conservarea averii lor. El poate servi ca îndreptător și pentru bisericile noastre din Arhidieceză, unde — afară de fundul regiu — averile bisericesti în același mod au fost acvirate.

Ba și cu ocaziunea comasărilor creștinii noștri au lăsat o parte însemnată din competențele lor pe seama bisericilor și școalelor lor confesionale. Și numai cu începere din anul 1868 și pe temeiul §-ului 39 al art de lege XXXVIII din 1868 s'a pus funda-

mentul pentru clădirea averii școalelor, așa numite comunale, — azi școale de stat, — dispunându-se ca la ocaziunea comasării și segregării viitoare, cel puțin una a suta parte din teritorul ce are să fie împărțit, să se separeze pe seama școalelor comunale existente sau ce se vor înființa.

Asupra acestui teritor stutul are pretensiune de drept. Și dacă s'ar mărgini să-l pretindă numai pe acesta, n'ar veni cu bisericile în conflict.

Jurisconsultul Consistorului arhidiecezan
(Telegraful R.) , *ortodox român din Sibiu.*

INFORMAȚIUNI.

Aviz oficial! Preoții *administratori parohiali* sunt invitați să-și ridice retribuițiile dela stat pe trimestrul 1 Octomvrie — 31 Decemvrie 1925, prezentând chitanțele-duplicate.

Administrațiunea casei consistorului diecezan
gr. ort. român Arad.

Hirotonire. Sâmbăta în 20 Februarie a. c. P. S. Sa părintele Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa a împărțit darul preoție, călugărului ierodiacon Nicolae Devan, care este trimis să păstorească pe credincioșii noștri din Slatina-Murășană. — Iar darul diaconiei a fost împărțit profesorului dela școala normală Dr. Nicolae Iorgovan.

Episcop român în America. În curând sf. Sinod va alege un episcop ortodox român pentru credincioșii noștri din America.

Se zice că noul Episcop va fi instalat în America de I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului Nicolae.

Confesor Militar al garnizoanei din Arad a fost numit profesorul dela școala noastră normală Dr. Nicolae Iorgovan.

La „fondul de propagandă“ a dăruit preotul nostru din (Iugoslavia) Toracul-mic Liviu Rada suma de 4000 Lei.

Seminar pentru călugărițe ortodoxe. Sf. Sinod al bisericii române va înființa în cursul acestui an un Seminar pt. creșterea și educația călugărițelor române.

Starea fondului de propagandă

Contribuiri noi:

Gheorghe Măcinic	Lei	50
Hermia Arjoca	”	50
Petru Drecin	”	20
Pr. Flore Codreanu	”	100
Brahlovean	”	40
Dr. Cornel Iancu avocat	”	500
Dr. Sever Ispravnic avocat	”	300
Dr. Iustin Marșieu	”	500
Traian Vățianu protopop	”	500
Dr. Iulian Borneas	”	500
Dr. Sever Popoviciu	”	200
Dr. Al. Stoenescu	”	300
Dr. Emil Micloși	”	500
Dr. Cornel Luțai	”	500
Dr. Sever Miclea	”	250
Dr. Remus Chicin	”	200
Dr. Teodor Pop	”	500
Al. Balasie avocat	”	1000

Dr. Alexa Boțioc	Lei	500
Primăria Remetea-Timișană	”	100
Primăria Ghiroda	”	100
Primăria Gherteniș	”	361
Primăria Igrîș	”	300
Primăria Grabaci	”	150
Primăria Valea-Mare	”	200
Primăria Omor	”	365
Andrei Andraș preot Aga	”	320
Primăria Căpruța	”	190
Dela 3 comune plasa Timișorei	”	650
Mihai Mihuț preot Chisindia	”	115
Primăria comunei Soșdea	”	30
Comuna bis. Dubești	”	40
Comuna bis. Baia	”	60
Dumitru Morar preot	”	200
Sever Sebeșan preot Falnic	”	300
Primăria Dragșina	”	70
Avram Giurgiu preot	”	255
Primăria Chevereșul-mare	”	154
Trăian Terebenț preot Galșa	”	100
Teodor Drecin preot Târnova	”	1200
Com. bis. Becicherecul-mic	”	400
Dr. Aurel Cioban avocat Lipova	”	10.000
Liga culturală Pâncota	”	500
Primăria Percosova	”	182
Primăria comunală Chelmac	”	400
Primăria comunală Vucova	”	185
Primăria comunală Dejan	”	150
Iosif Cloambes preot Șuțanoveț	”	210
Com. bis. Crocna	”	50
Traian Vraciu preot Revetiș	”	300
Com. bisericească Călăcea	”	500
Viorel Mihuț preot Călăcea	”	500
I. Popovici preot Hodiș	”	100
Primăria com. Ghioroc	”	230
Dela sf. bis. din B.-Comloș	”	3000
Ioan Tirla preot Slatina	”	201
Pretura plasei Gradiște	”	2220
R. Joja preot Neagra	”	210
Primăria com. Cadar	”	50
I. Giurgiu preot Buhani	”	230
N. Toma preot Cil	”	150
Banca centrala Arad	”	10.000
Banca generală Arad	”	5000
Com. bis. Covăsint	”	275
Com. bis. Luguzău	”	400
Com. bis. Popda	”	780

Stăruiiți pe lângă credincioși să dăruiaască pentru fondul de propagandă religioasă.

Cei ce contribuiesc pentru fondul de propagandă religioasă vor lua daruri însușit întărind biserica lui Hristos.

Au apărut: **Evangeliiile Duminecilor de peste an** și tălcuirea lor, cartea II. de Iosif Trifa, preot. Sibiu. 1925. Tiparul institutului de arte grafice „Dacia Traiană“. Pag. 52 (F.) Prețul Lei 20.—

Frumoasa activitate de luminare și îndrumare a poporului nostru dela sate, desfășurată de păr. I. Trifa prin „Lumina Satelor“, este cunoscută îndeajuns în cercurile preoției noastre. Ajutorul și sprijinul ce l-i oferă multor preoți de ai noștri în păstoria credincioșilor lor „Lumina Satelor“ al păr. Trifa nu e neînsemnat.

Gazeta însă se pierde și rari vor fi gospodarii noștri dela sate și chiar preoții, cari au colecționat n-rii din „Lumina Satelor“, spre a avea totdeauna la

îndemână hrana sufletească, gustată cu întremare pentru suflet, Duminecă de Duminecă un an întreg.

Spre a le putea face cetitorilor săi și acest serviciu păr. Trifa a scos în două cărți evangheliile tâlcuite de S. Sa în coloanele „Luminii”. Cartea I-a cuprinzând evangheliile din Dumineca dinaintea Înălțării sf. Cruci până la Anul nou s'a și epuizat, dovedind prin aceasta înțelegerea cu care a fost ea primită de către poporul nostru iubitor de slovă.

Cartea aceasta a II-a cuprinde evangheliile dela Anul nou până la Dumineca dinaintea Înălțării sf. Cruci, respective a 18-a după Rusalii. Ea împreună cu cea dintâiu dă creștinilor tâlcuirea pe înțelesul tuturor a tuturor evangheliilor duminecale de peste an.

O recomandăm tuturor ca o hrană sufletească mult ziditoare.

CONCURSE.

Nr. 424/1926.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter-paroh în tractul **Vinga**, se publică concurs cu termen de **30 zile**, computate dela prima zi, ce urmează după publicare în organul oficial „Biserica și Școala” cu emolumentele:

I. Dela parohia centrală Vinga:

- a) sesiunea parohială în estenziune de 32 jughere cad. și 800 st. □;
- b) stolele legale;
- c) întregirea dotației preoțești dela Stat conform legilor în vigoare.

II. Din protopresbiterat:

- a) Birul protopopesic dela fiecare preot-paroh din tract 125 kg. grâu în natură;
- b) retribuția protopopească dela Consistor.
- c) retribuția protopopească dela Stat;
- d) Casa protopopească.

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suporta protopresbiterul alegând.

Aspiranții la acest post se avizează, că în termenul indicat să înainteze subsemnatului Consistor recursurile lor instruite cu documentele de calificare, prescrisă în §-ul 53 din Statutul Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au calificarea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat, că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului ort. român, ținută în 11 Februarie 1926.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

1—3

Nr. 472/925.

Concurs din oficiu.

Pe urma ordinului consistorial Nr. 4222/925 se publică concurs din oficiu, pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu dreptul de succesiune, pe lângă parohul Ioan Micu din Căpălnaș (protopopiatul Lipovei) cu termen **30 de zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. Un intravilan parohial de 1600 st. □.
2. Una sesiune de pământ din cele reduse, numită sesia I.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Eventuală întregire dela stat, pentru care parohia nu garantează.

Alesul capelan, din bir și stole va beneficia jumătate, iar jumătate revine parohului pe timpul cât va fi în funcțiune, având a suporta toate sarcinile după venitul ce beneficiază.

Alesul este îndatorat a predică în duminicile și sărbătorile catihiză la școalele primare din localitate. Parohia e de clasa I. primă, recurenții vor dovedi asemenea calificare.

Reflectanții își vor înainta recursurile ajustate cu documentele recerute, precum și cu certificat despre eventualul serviciu prestat, — adresate Comitetului parohial ortodox român din Căpălnaș — la oficiul protopopesic ort. rom. din Lipova și cu prealabila avizare a protopresbiterului tractual se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Căpălnaș, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituală și oratorie, observând strict dispozițiile §-lui 33 din Reg. pentru parohii.

Cei din alta dieceză au se posedă permisiunea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan de a putea recurge, ceea ce vor dovedi protopresbiterului tractual, spre a li-se da voia a se prezenta în parohia.

Lipova, la 12 Februarie 1926.

Fabriciu Manuila, protopresbiter tractual.

—□—

1—3

Nr. 49/1926.

Concurs repețit.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante **Șiștaroveț**, protopresbiteriatul Lipovei, conform ordinului consist. Nr. 781/926 se publică din nou concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt: 1. Un intravilan cu un techiu. 2. Una sesiune parohială în estenziune de 30 jugh. 3. Birul în natură dela credincioși. 4. Stolele legale. 5. Intregirea dotației preoțești dela stat. Casă parohială nefiind, comuna bisericească se va îngriji de locuință pentru preot până la zidirea casei parohiale.

Alesul are să predice cel puțin de două ori pe lună, să suporte toate dările după venitul parohial și să catihizeze la școalele primare din loc.

Parohia e de clasa II. se admit însă și recurenți cu calificare de clasa III-a, deci reflectanții au să dovedească că posedă calificarea corespunzătoare și să se prezinte în sf. biserică din Șiștaroveț în termenul concursual în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie observând strict dispozițiile §-lui 33 din Reg. pentru parohii.

Recursele ajustate cu documentele recerute și atestat despre eventualul serviciu prestat se vor înainta P. On. oficiu protopopesc ort. rom. din Lipova în termenul concursual.

Cei din altă dieceză au să dovedească că posedă binecuvântarea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan spre a putea recurge.

Șiștaroveț, din ședința Comitetului parohial ort. român dela 16 Februarie 1926.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu: *Fabriciu Mănuila*, protopop.

—□—

1—3

Nr. 60—926.

Concurs repețit. Pentru îndeplinirea parohiei **Lalașinț** (protopopiatul Lipovei) devenită vacantă prin decedarea parohului Ioan Hadan în conformitate cu rezoluțiunea consistorială Nr. 661/926, se publică de nou concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios a „Biserica și Școala”.

Emolumintele sunt:

1. Un intravilan parohial.
2. Una sesiune de pământ parohial în estenziunea sa de astăzi așa precum a folosit-o decedatul paroh de 32 jugh. și anume: 20 jugh. arabil și 12 jugh. fânaț tot la șes, pe timpul cât va fi numai un preot în comuna bisericească.

3. Stolele legale.

4. Birul legal care stă din una măsură cucuruz dela fiecare număr de casă, iar dacă pe un intravilan ar fi două case, aceste laolaltă plătesc măsura respective de fiecare jumătate măsură.

Din venitul parohial jumătate — până la 2 Martie 1926 — compete văduvei preotese rămasă după decedatul preot, care va suporta toate dările după beneficiul său. Preotul ales va predica în toată Dumineca și sârbătoarea, va catehiza la școalele din loc, și va suporta toate dările după beneficiul său.

Parohia e de clasa III-a, recurenții vor dovedi asemenea cvalificațiune.

Reflectanții i-și vor înainta recursele ajustate cu documentele recerute — adresate Comitetului parohial ortodoxă română din Lalașinț, — la oficiul protopopesc ortodoxă română din Lipova și se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Lalașinț, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie observând strict dispozițiunile Ș-lui 33 din Reg. pentru parohii.

Cei din alta dieceză au să posedă permisiunea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan de a putea recurge, ceia-ce vor dovedi protopresbiterul tractual spre a li-se da voia a se prezenta în parohie.

Lalașinț, din ședința comitetului parohial ortodoxă română, ținută la 8 Iunie 1925.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu: *Fabriciu Manuila*, protopop.

—□—

2—3

Pentru întregirea parohiei vacante din **Ramna**, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele venite:

1. Usufructul seșiei parohiale constătătoare din 3 jug. pământ arabil, 16 jug., care le folosește comuna de pășune. Comuna se declară, că la împroprie-

tărire va schimba aceste 16 jug. de pășune și va da altele cu pădure.

2. Usufructul unui intravilan.

3. Stolele legale și bir legal.

4. Retribuția dela stat, pentru care parohia nu ia nici o răspundere.

Parohia e de cl. III-a.

Alesul va predica în toată Dumineca și sârbătoarea, va suportă toate dările după beneficiul său, fiind îndatorat a catihiza la școala primară din loc, fără alta remunerație din partea parohiei.

Reflectanții își vor înainta petițiile înstruate în regulă comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral din Buteni, în termenul concursual.

Tot în acest termin sunt poștiți a se prezenta într'o Duminecă sau într'o sârbătoare în sf. biserică din Ravna, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu: *F. Roxin*, protopop.

2—3

A v i z.

Se aduce la cunoștința On. public, autorităților publice și autorităților bisericești, că am deschis un birou de

„ARCHITECTURĂ și CONSTRUCȚIUNI”

instalat visa-vis de gara CFR. Arad.

Executăm tot felul de planuri și devize pentru locuințe, școli și biserici și alte lucruri cari aparțin arhitecturii, totodată și întreprindem orice lucrări de această ramură.

Cu stimă:

DAN și DRECIN,

Birou de Arhitectură și Construcțiuni.

A v i z.

Cu onoare aduc la cunoștință onorabilui public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.*

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**

Congresul Național Bisericesc.

Intr'o atmosferă de mare sărbătoare s'a deschis primul Congres Național Bisericesc în București, în zilele de 3 și 4 Februarie 1926. În aceste ședințe istorice, unde s'au concentrat la o muncă comună reprezentanții tuturor provinciilor românești, Dl. Lăpădatu ministrul cultelor în calitate de reprezentant al Statului, a depus în mâinile marelui Congres Național Bisericesc, soarta bisericii ortodoxe din România Mare.

Deputații congresului s'au întrunit aproape în număr complet Miercuri dimineața la 9 ore în biserica patriarhiei, unde s'a oficiat serviciul divin al invocării Duhului sfânt de către P. S. Platon Ciosul, vicarul patriarhiei asistat de mai mulți preoți și diaconi.

Pe urmă toți deputații au trecut în sala de ședințe a camerei. I. P. S. patriarhul ocupă locul presidial, iar dl ministru Al Lapedatu cetește mesagiul regal pentru deschiderea congresului. Mesagiul e ascultat în picioare și aplaudat de întreaga asistență.

I. P. S. patriarhul deschide apoi congresul cu următoarea cuvântare:

„Văzându-vă întruniți pentru prima dată în această supremă corporație bisericească, — mă simt dator, să exprim dela acest loc un cuvânt de mulțumită și de adâncă recunoștință tuturor celorce s'au ostenit în jurul alcătuirii legii și a statului de organizare a bisericii — începând cu cei 15 membri ai comitetului de pregătire a proiectelor și până la înalta cărmuire a statului, Sfântului Sinod, corpurilor legiuitoare, cari au votat, cu unanimitate legea și statutul, și Majestății Sale gloriosului nostru rege, carele în tot cursul pregătirilor s'a interesat de aproape de aceste lucrări, dând sfaturi prețioase și stăruind mai ales pentru încheierea unitară a bisericii și în interesul închegării unitare a sufletului națiunii, — bucurându-se în deosebi de chemarea tuturor părților constitutive ale bisericii — clerici și mireni la muncă armonică în via Domnului.

În aceste cadre largi, care asigură acum tuturor dreptul de autocărmuire avem datorla ca mai înainte de toate — fiind pătrunși de sentimentul marelui răspunderi, ce au luat-o cu toții asupra-le de a îndrumă, viața administrativă, culturală și umanitară a celei mai ideale instituții a omenirii, care este biserica: și — călăuziți de această răspundere — să pună la o parte toate considerențele ce ne pot despărți în viața politică și socială, să introducem în acele cadre viața creștinească, să le umplem de duhul înțelegerii și al iubirii evanghelice.

Sunt așa de grele problemele pe cari timpul de de față le pune tuturor conducătorilor spiritali ai neamului nostru.

Preoții dela sate se întrebă cu legitimă îngrijorare, cum vor putea readuce poporul la biserică și cu ce mijloace vor replanta altruismul și idealurile

învățăturilor evanghelice în locul egoismului, al desfrâului și al sentimentelor de însălbăticire a sufletului influențat de grozăviile războiului.

Cei dela orașe sunt preocupați de problema unei educații religioase mai sistematice și mai intensive, cu ajutorul căreia să poată împedica înstreinarea credincioșilor de stânta noastră biserică și alunecarea lor spre sectarismul amăgitor, raționalist și cosmo-polit în înțeles rău.

Episcopii și mitropoliții, simțind întreaga povară a răspunderii în fața lui Dumnezeu și a oamenilor pentru sufletele încredințate lor, privighează ziua și noaptea, cum vor îndrumă cu mai bun efect educația tinerelor generații în seminariile și facultățile de teologie, ca să putem avea cât mai curând pretutindenea preoți la înălțimea cerințelor vremii de față, cum vom putea desvoltă și spori așezămintele religioase caritabile, cum vor putea încuraja activitatea culturală a mănăstirilor și a parohiilor în cercuri pastorale, etc., cum vor putea îmbunătăți viața morală a poporului drept credincios?

Dar acestea nu sunt întrebări și probleme, pe cari să-și le pună preotul, episcopul și mitropolitul...

Când spiritul bisericesc ar slăbi prea mult și indiferentismul religios s'ar generaliză în masele largi ale poporului, — ar porni pe calea de a disperă și virtuțile cetățenești munca, cinstea, jertfirea pentru binele obște, pentru idealurile constructive. Cine n'are frică de Dumnezeu, n'are nici rușine de oameni și pornește spre povârnișul pierzării. Deci problema bisericii este o problemă și de stat, care are trebuință de muncă și devotamentul tuturor fililor luminați și a tuturor credincioșilor adevărați ai sfintei noastre biserici.

Noua lege bisericească cheamă acum în adunările parohiale toată obștea bisericii celei vii; iar în consiliile parohiale și eparhiale în adunările eparhiale și în congresul național bisericesc multe mii de bărbați luminați și fruntași ai neamului la conlucrare.

Dela felul cum vor înțelege acești fruntași rostul bisericii și îndatoririle lor față de ea, — și dela sprijinul moral și material, ce-l vor da strămoșescului așezământ, va atârna viitorul ei și al poporului.

Și dacă toți vor deveni atât în corporațiile bisericești, cât și în viața lor oficială și particulară apostoli conștienți; vom câștigă obștea întreagă pentru biserică și vom înălță biserica, prefăcând'o în o forță vie, activă și luminată și vom regeneră prin ea neamul și țara.

Declar deschis întâiul Congres național bisericesc al bisericii autocefale ortodoxe române.

Se procedează apoi la constituirea biuroului care se formează astfel: preoți dr. Nicolae Popescu, Sabin Evuțian, domnii dr. Silviu Dragomir, Leon Mrejeriu, Eusebiu Popovici și dr. V. Loichița.

Sunt prezenți 110 din 136 membri.

la apoi cuvântul dl ministru Al. Lapedatu.

Cuvântarea D-lui ministru al cultelor

„Intrucât prin constituirea Congresului național bisericesc se încheie, în mod concret, lucrările pentru aplicarea legii de organizare a Bisericii cea mai mare parte a atribuțiilor și funcționarilor, pe cari, potrivit unor vechi tradițiuni și anumite legi, le avea și le exercită în numele și pentru Biserica ortodoxă română — mi se impune ca, înaintea oricărei lucrări a acestui Congres, să declar, ca ministru al cultelor că de azi înainte toate aceste atribuțiuni și funcțiuni trec, cu modalitățile necesare, asupra organelor cari, după noua constituție și organizației a Bisericii noastre, urmează să le aibă și să le îndeplinească de aci înainte.

Aceasta nu însemnează însă că dacă, după această nouă organizare a Bisericii ortodoxe, Statul nu mai este conducătorul atâtor din rosturile sale de până acum, el rămâne și mai departe protectorul și sprijinitorul, sub toate raporturile al acestei Biserici, atâta vreme cât ea va avea trebuința de această protecție și de acest sprijin, pentru a putea îndeplini cât mai bine misiunea sa, spirituală și morală, culturală și națională, în lăuntru și pentru a-și putea dobândi în afară situațiunea pe care trebuie s'o aibă față de celelalte Biserici creștine, răsăritene în deosebi. Și nu însemnează că dacă Statul român, în actuala-i alcătuire și prin noul său caracter, nu mai poate fi Statul unei singure confesiuni, prin toată tradiția sa și prin toate năzuințele sale de viitor, el rămâne tot atât de strâns legat de interesele și destinele Bisericii naționale a neamului.

În aceste noi raporturi cu Biserica ortodoxă, Statul român va da întregul său concurs pentru ca recenta lege de organizare să-și producă rezultatele pe cari le așteptăm dela ea, întemeiați între altele și pe experiența de peste o jumătate de veac, ce s'a făcut cu aplicarea principiilor și dispozițiilor ei în Biserica ortodoxă română de peste muniți. Căci dacă la un popor abia eșit din iobăgia-i multi-seculară, cu mijloace de organizare a vieții sale publice așa de restrânse și în împrejurări nespuse de dificulte, s'a obținut totuși rezultate atât de frumoase și de apreciate, nu numai pentru înălțarea înaintarea culturală și națională. — ne putem lesne închipui ce rezultate e chemată să dea noua noastră organizațiune bisericească la un popor eșit întreg și pe deplin la lumina și căldura libertății și independenței sale naționale, cu atât de bogate mijloace ale vieții publice și în împrejurări așa de favorabile ca cele din zilele noastre.

Aceasta cu atât mai vărtos, cu cât suntem cu toți încredințați că acei ce primesc asupra-le sarcina grea și răspunderea mare a conducerii afacerilor Bisericii noastre — membrii de față și cei viitori ai acestui Congres — vor îndeplini cu vrednicie și folos lucrările bisericești încredințate priceperii, experienței și autorității lor, — vor pune, între îndatoririle de competență ale activității lor publice, totdeauna și în primul loc, pe acele privitoare la Biserica, conștiinți că dela soarta acesteia atârnă în bună parte soarta însăși a neamului, — vor năzui, în fine, ca prin munca și râvna lor pentru binele și înaintarea Bisericii și instituțiilor sale, să se realizeze una câte una toate acele nădejdi pe cari le punem în opera lor viitoare.

În momentul, solemn și istoric, când prin constituirea acestui Congres, ca cea mai înaltă adunare reprezentativă bisericească a Românilor de religione ortodoxă, Biserica noastră străbună intră, efectiv și deplin, sub regimul noui sale legiurii și, deci, prin

aceasta, într'o nouă fază de desvoltare, mai însemnată, poate, din toate cele de până acum, — se cuvine, cred, să îndreptăm gândul nostru, cu sentimente de recunoștință și admirație, către marele Arhiereu dela geniu cărui vine noua noastră organizațiune bisericească spre nemuritorul Andreiu Șaguna și să ne întoarcem, apoi, cu omagii de profund respect și nețărmurit devotament, către acel sub a cărui glorioasă domnie i-a dobândit unitatea națională și s'a introdus noua viață a Bisericii ortodoxe, spre M. S. Regele, Augustul și Măritul nostru Suveran, cărui urăm din tot sufletul: să trăiască întru mulți ani, pentru slava și fericirea neamului românesc și-a Bisericii sale.

Se urcă apoi la tribuna dep. Eusebie Popovici, care într'o cuvântare frumoasă pătrunsă de un duh evanghelic aduce salutul Bucovinei.

Pe urmă se alege o comisie alcătuită din I. P. S. Sa Gurie al Basarabiei, Ivan al Clujului, d-nii Al Lapedatu, ministrul cultelor; C. Argetoianu, Oct. Goga, Val. Branște, și Lupaș, pentru verificarea titlurilor aleșilor.

Ședința se suspendă în acest scop pentru un sfert de oră.

Redeschizându-se ședința, comisia i-și prezintă raportul, iar congresul verifică pe toți deputații.

Tot în comisia de mai sus propune prin referentul Dr. R. Căndeș, alegerea celor patru comisii, cea organizatoare, bisericească, culturală și economică.

La acest punct dep. V. Goldiș, propune că în aceste comisii să fie aleși și metropoliții.

I. P. S. Sa Patriarșul observă că așa a fost uzul și practica, însă mitropoliții și episcopii sunt membri de drept din aceste comisii și deci ei, și conform legii noi de organizare sunt membri de drept cu vot deliberativ în toate comisiile acestea speciale, așa că propunerea d-lui Goldiș e admisă chiar de legi.

Di Oct. Goga spune că comisia s'a gândit la rolul arătat de conducătorii Bisericii în trecutul nostru Bisericesc și a considerat pe înalții prelați membri de drept în toate comisiile.

Di I. G. Duca declară că se retrage din comisia economică și propune în locu-i pe di Vintilă Brătianu, ca mai potrivit.

Di Silviu Dragomir susține punctul de vedere al d-lui V. Goldiș

Di I. Lupaș propune o soluție împăciuitoare și anume ca mitropoliții să fie proclamați ca președinți de onoare ai comisiilor amintute și să le proclame și dreptul de-a putea participa la desbaterile fiecărei comisii cu vot.

Congresul admite și alege pe membrii propuși.

Comisia organizatoare: clerici; P. S. Sa Episcopul Roman Ciorogariu al Oradiei; Dr. Vasilie Tarnavski, Marin Preoțescu, Ion Andronic, și Victor Banu; mireni: C. Argetoianu, I. Purcăreanu, Aurel Lazăr, V. Goldiș, C. Toma, N. N. Săveanu, Dr. Romul Căndeș, Eusebiu Popovici, G. Onose și T. Neagu.

Comisia bisericească: clerici; P. S. Sa Episcopul Vartolomeu al Râmnicului Noului Severin; Dr. G. Popovici, Dr. Dumbravă Răuț, și Virgil Popescu; mireni: Al. Lapedatu, Sextil Pușcariu, V. Grecu, I. Mihalache, S. Mehedinti, V. Sassu, Valeriu Branște, I. Nistor, I. Inculeț și St. Constantinov.

Comisia culturală: P. S. Sa Episcopul Visarion Puiu al Hotinului; G. Ciuhandru, I. Lupaș, N. Iorga, Oct. Goga, Sergiu Niță, Dr. C. Angelescu, V. Mateevici, P. Constantinescu, Al. Zamfirescu, P. Gârboviceanu, I. Nistor și Lucian Borcea.

Comisia economică: P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan al Clujului și Feleacului; C. Dron, Cuciușna Dă-nău, M. Madan, Vecerdea, I. Cociăș, I. G. Duca, Al. Alimănășteanu, Dr. Comșa, Latotzchi, V. Grecu și Chirilov.

I. P. S. Sa Patriarhul prezintă apoi actele întrate. La locul cel dintâi adresa M. S. Regelui din 1920 către Sf. Sinod, prin care se face cunoscut proiectul ridicării unei mărețe biserici în amintirea evenimentelor care au dus la unitatea națională.

I. P. S. Sa propune să se înalțe o mare biserică a Patriarhiei în București în amintirea glorioaselor evenimente, cari au culminat prin întregirea neamului românesc într'un singur stat național.

Această biserică va purta, după dorința M. S. Regelui, numele de „Biserica Mântuirii Neamului“.

I. P. S. Sa Patriarhul donează 100 mii lei pentru ridicarea bisericii.

La propunerea I. P. S. Sale Metropolitului Ardealului, congresul admite urgenta propunere și în aplauze și cu mare însuflețire decide să se facă pregătirile pentru zidirea bisericii Mântuirii. Actul se predă comisiei bisericești. Asemenea și celelalte acte se distribuie diferitelor comisii spre studiere.

Se ridică discuție în jurul protestelor dlui Dori Popovici și I. Mihalache, cari contestează alegerile eparhiale din eparhia Cernăuți și București. Comisia crede că nu este competența congresului să între în subiect după ce adunările eparhiale le-au validat. Iau cuvântul deo. Oct. Goga, I. Mihalache, Al. Constantinescu, P. Gârboviceanu, Al. Lapedatu și I. P. S. Patriarhul. Cauza se transpune comisiei bisericești, I. P. S. S. Patriarhul dr. Miron Cristea propune să se aleagă o delegație, care să mulțumească M. S. Regelui pentru înalta oblăduire ce o dă Bisericii.

Se admite ca delegația să fie formată de Mitropoliți, fiecare având dreptul să fie însoțit de 2 mireni după alegerea sa.

Ședința se ridică la ora 1 și jumătate.

Ziua a doua.

Pentru ziua de joi în 4 Febr. se convocase marile colegiu electoral pentru alegerea unui episcop în scaunul vacant dela Constanța.

După Te-Deumul dela Patriarhie, membrii Marelui Colegiu electoral la care s'au prezentat pe lângă membrii congresului și deputații sinodali ai eparhiei de Constanța, au trecut în încănta Adunării deputaților unde I. P. S. S. Patriarhul României a deschis ședința.

De ministru Al. Lapedatu a citit Mesagiul de deschiderea Marelui Colegiu electoral în vederea alegerii noului episcop de Constanța.

I. P. S. S. Patriarhul a arătat că locul de mare erarh al Tomisului fiind vacant Marele Colegiu este chemat să facă o nouă alegere.

I. P. S. S. citește apoi dispozițiunile din regulament referitoare la alegerea episcopilor.

În birou se aleg d-nii: general Al. Averescu, N. D. Chirculescu și P. S. S. Episcopul Grigorie al Aradului.

După apelul nominal I. P. S. anunță că s'a depus candidaturi pentru: arhiepiscopul Gherontie Silistreanu arhiepiscopul Platon Ciosu, și arhimandritul Filaret Jocu.

La alegere au întrunit P. S. Arhiepiscopul Gherontie Silistreanu 129 voturi, Platon Cioșu 14 voturi, arhimandritul Filaret 12 voturi.

I. P. S. Patriarhul proclamă ales pe arhiepiscopul Gherontie, care e primit cu aplauze la intrarea în sală.

Cuvântarea alesului

„Făgăduiesc astăzi, — în fața d-vs și a lui D-zeu — că mă voiu sili din răspuțeri să corespund poruncii sfinților apostoli, cari zic:

„Luăți aminte de voi și de toată turma în care Duhul Sfânt va așezat episcopi, să păstoriți biserica lui Dzeu, care a câștigat-o cu scump sângele său“ (Fapt 20-28).

Făgăduiesc, că toate puterile mele vor fi puse în slujba învățătorei tuturor bunilor creștini, pentru ai apăra de lupii cei grei.

Făgăduiesc o apostolie în frica lui Dzeu, pentru, în fața marilor probleme ce stau deschise înaintea Bisericii și scumpei noastre Patrii, — în vremurile actuale, — se pot spune cu fruntea senină că mi-am făcut datoria!

Mulțumesc din suflet onoratului congres național bisericesc care mă încurajează, dându-mi noi forțe de muncă, prin votul său de acum.

Mulțumesc călduros adunării eparhiale de Constanța, care cu acest prilej mi-a dovedit aceeași dragoste necintită, cu care m-a fericit 3 ani trecuți, dând grăiesc cuvântul Domnului între iubiții mei Constanțeni și în restul Eparhiei!

Constatănd că mi-a fost dat ca d-nul ministru de culte Al. Lapedatu să fie purtător de cuvânt înaintea M. S. Gloriosului nostru Rege Ferdinand I. — precum acum trei ani la arhierie, așa și acum la episcopie, îl rog respectuos și călduros ca, — în înțelegere cu S. Sinod, — să supună înalței aprobări a M. S. Regelui nostru iubit alegerea mea de Episcop al Constanței.

Și acum încheiu cu ferbinte rugă către milostivul Dzeu să dăruiască M. S. Regelui nostru Ferdinand I sănătate și viață lungă, pentru ca — împreună cu Sfetnicii Săi luminați — să conducă țara și neamul din glorie în glorie“.

Ședința a doua.

După o suspendare de 10 minute I. P. S. S. Patriarhul României deschide în continuare ședința a doua a congresului național bisericesc.

Dep. Dr. S. Dragomir, citește sumarul ședinței prime, care se autentică.

În cuvântul I. P. S. Metropolitul Nectarie al Bucovinei și accentuând că în temelul legii celei noi biserica va avea un fond general religios. Pentru ca acest fond să aibă un început I. P. S. oferă din partea bisericii din Bucovina suma de *trei milioane* lei. Congresul primește cu aplauze acest dar iar I. P. S. Patriarhul exprimă mulțumită mitropoliei din Bucovina.

La ordinea zilei întră alegerea consiliului central al bisericii din întreaga țară. Conform legii acesta se compune din 5 clerici, salariați cu domiciliul în București, funcționari stabili și 10 mireni onorari, precum și doi membrii în eforie. La propunerea comisiei de candidare congresul alege în unanimitate:

In consiliul central:

Clerici: G. Negulescu, Valer Iordăchescu, Aurel Crăciunescu, Vesp. Răuț și Constantin Popovici.

Mireni: C. Argetoianu, I. Duca, Al. Constantinescu, G. Mărzescu, V. Goldiș, O. Goga, I. Nistor, P. Gârboviceanu, T. Neagu și I. Matei.

Suplenți: S. Mehedinți, R. Căndea, C. Toma, N. Vecerdea, M. Băluț.

In eforie: Pr. C. Dron și Stelian Popescu.

Urmează rapoartele comisiilor. Dep. Dr. Ion Lu-paș raportează în cauza contestațiilor alegerilor epar-hiale. După ce vorbesc dep. C. Argetolanu, R. Căndea și O. Goga, congresul transpune cauza consiliului central pentru prezentarea unei propuneri concrete în legătură cu regulamentul, la congresul ordinar din toamnă. Asemenea se transpun consiliului central proiectele de regulamente care se vor vota în congresul ordinar.

P. S. S. episcopul Vartolomei, în numele comi-siei organizatoare, propune ca în chestiunea bisericii mântuirii să se aleagă o comisie tehnică cu îndato-rareade a studia modalitățile construcției. În comisie se aleg domnii Simedrea, Vintilă Brătianu, Brădișteanu Ministrul cultelor Primarul orașului, Coclăș și inginer Pomponiu. Propune să se aleagă o comisie pentru strângerea mijloacelor necesare. Se alege Ministrul cultelor, Ministerul de finanțe, primarul și prefectul Bucureștilor un reprezentant al armatei și unul al Societății ortodoxe.

În numele comisiei economice raportează P. S. S. episcopul Nicolae Ivan. 1) În cauza localurilor pentru consiliul central să se caute un edificiu spre cumpărare sau închiriere, iar până atunci să se ceară

casa școalelor sau a bisericii. 2) Consiliul central să preia dela Ministr. cultelor dela casa bisericii și casa școalelor toată averea bisericii ce cade în competența eforiei bisericești a congresului. 3) Eparhiile să-și pregătească bugetele până în luna Iunie, iar consiliul central să îngrijască de uniformitate pentru toate eparhiile. 4) Să se ceară dela ministerul cultelor o sumă pentru cumpărarea unui imobil pe seama biro-urilor patriarhiei. Congresul primește propunerile.

Dep. T. Neagu cere sprijinul congresului în ches-tia calendarului din Basarabia. Congresul o transpune în competența Sf. Sinod.

P. S. episcop Vartolomeu cere să se ia măsurile nec-esare ca personalul administrativ al bisericii să poată beneficia și pe viitor de reducere pe C. F. R. Se transpune consiliului central ca să intervină la locu-rile competente.

Terminate fiind agendele congresului I. P. S. S. Patriarhul mulțumește deputaților pentru interesul și devotamentul față de problemele bisericii. I. P. S. Gurie al Basarabiei mulțumește patriarhului pentru înțeleapta conducere a congresului urându-i viață în-delungată.

Ședința se ridică la ora 2 d. m. și congresul se declară închis.